

DOLMEN



2

DOLMEN

1982

2

>> Ke dni <<

POKLONA P.SKÁLOVI U PŘÍLEŽITOSTI 9.VI.'82

XX

Na devátého máje
všechno ve mně hraje,

mírně stísněn v oknech praporeky,
v novinách dutými blábolky;

na sehnutých šijích pionýrské šátky,
slzy studu v očích jedné matky,

bílé rukavice na sudech bachorů,

šmírák, který nahlíží nám do dvorů,

modré barety a chlapsky ženské tváře
/-další medaile vysušit do herbáře/,

dechovka, jež hraje do kroku
tomu dekadentnímu pokroku,

šedesátý osmý nápor vánků,
jaký se m kdys vpadl na sovětském tanku.

/ P.G./

Pozn. zahr. kamaráda: " Sowiet tanks?
No, thanks! "

K A L A M I T A

Nový film Věry Chytilové Kalamita se objevil dosti nečekaně, ovšem v pravý čas. Už bychom málem zapomněli, jak vlastně vypadáme. Naštěstí nás lidový mudrc pan Kliment z Rudého Práva svým strhujícím kritickým blábolem na existenci tohoto filmu upozornil a mimoděk ho doporučil. Patří mu za tuto jedinečnou reklamu srdečný dík.

"Ty mě miluješ?", ptá se hlavní hrdina eroticky nevyžité primárky, která ho docela nepokrytě svádí. Místo odpovědi se ozve halasný smích. Jakou jinou odpověď však ten naivní kluk očekával? Že ho miluje? - cha, vždyť jí šlo jen o to, aby si trochu užila. Proč brát všechno tak vážně?

Ja n Dostál se vrací do rodného městečka poté, co zanechal vysokoškolského studia. Připadlo mu totiž, že "to nemá smysl a je to moc na dlouhý lokte". Chce "hned teď" začít dělat něco, v čem by našel sám sebe, co by ho bavilo a vnitřně uspokojovalo. Sta ne se strojevedoucím Kalamita je hlubokou sondou do nitra obyčejného mladého kluka, toužícího dát smysl své vlastní existenci. Nejde však o obvyklý střet mladistvých ideálů s drsnou realitou a už vůbec nejedná hrdina "z nějakého zvláštního neobvyklého mravního principu" či "vysokého mravního principu". To jste, pane Knitl, Honzu Dostála nepochopil, stejně jako ho nepochopila je diná živá duše z městečka N. Chytilová záměrně rezignuje na konfrontaci abstraktních etických norem s jejich jevovou stránkou, odrážející se v praktickém životě. Dostál není přece ani disident ani věčně bojující Don Quijote. Od svých spoluobčanů se liší nezkažeností, pevným, jen zdánlivě nevyhraněným systémem hodnot, samozřejmostí svého lidství. Tyto vlastnosti jsou však skryty pod povrchem zmateného, roztržitého, bláznivého kluka. Jeho nehraná na ivita a komická vážnost dovede osvětlit a ozřejmit charaktery svých kolegů - železničářů i jiných obyvatel městečka, kteří mají nad celým tím bordelem nadhled, kteří uchvácení švejkovskou brilantností nezávazného proplpování vlastním životem však ztácejí nadhled sami nad sebou. Pravidla hry se stávají pravidly života a opravdové životní hodnoty jsou odmítány (nepřímo a nevědomky) jako pošetilost, naivita, prostě nenormálnost.

Záměrně jsem se pokusil evokovat druhý plán filmu, zašifrovaný a skrytý za satirickou kritikou "některých negativních stránek našeho života", na kterou by mohl být film redukován. Je slyšet mnoho výtek, že Kalamita, plná skvělých i méně skvělých gagů, se podbízí obyčejnému divákovi. Je i není to pravda. Chytilová totiž zcela úmyslně odvádí diváka (a samozřejmě a možná především pány Klimenty) od vlastního smyslu filmu. Do značné míry zde platí to, co řekla kdysi o Sedmikráskách: "...Máme za to, že onoho poznávacího a kritického účinku dosáhneme nejspíše tím, budeme-li záměrně odpoutávat diváka od individuální psychologie, budeme-li rušit jeho spoluprožívání a vést ho k pochopení smyslu, tedy k filozofii!"

Zbývá už jen pochválit všudypřítomnou kameru Iva na Šlapety, která nezapomene detailně až nestydatě ukázat kádrovákův pracovní stůl, hudbu Laca Decziho, citlivě kontrastující filmový obraz a samozřejmě herecké výkony. Boleslav Polívka dokázal obdivuhodně civilitu a autenticitu hereckého výrazu s jemností a přesností mimické invence. Překvapením je nebývalý herecký výkon Václava Švorce v roli náčelníka stanice.

V posledním záběru filmu odcházejí vysokým sněhem lehce a bezstarostně dvě zachráněné děti. Je to naděje? Je to naděje i pro nás, účastníky a spolutváře "kalamity"?



18. 3. 1982 od 19 do 23 hod. proběhlo v bytě jedné přítelkyně umění promítání filmů neoficiálních pražských filmových tvůrců. Tato akce nebyla samozřejmě jedinou tohoto druhu. Vždyť lidé tvořících neoficiálních filmy neustále přibývá a díky neorganizovanosti tvůrců v jeden celek se pořádá spousta promítání po celé Praze, nejčastěji pro úzký okruh přátel a známých.

Na tuto projekci přineslo svá díla pět filmařů. Nejrozsáhlejší tvorbu prezentoval Petr Ryba. /Od filmové velice čistého dokumentu o Sadech, lesích, zahradnictví přes reportáž o výstavě na molostranských dvorcích, barevný trikový experiment "Tráva", pohybovou záležitost "Co se děje za našimi zády", naturalistický film o narkomaniích, až k zajímavému, v symbolech až příliš složitému, černobílému filmu "Dny osudového procitnutí".

Miloslav Bárta překvapil výborně graduující kriminálkou s dobrou herečkou v hlavní roli a velice zajímavou až primitivně realizovanou, pohybovou kamerou. Zpracování, ironie, nadsázka a vyznění tohoto filmu by zasloužilo obsažnější článek.

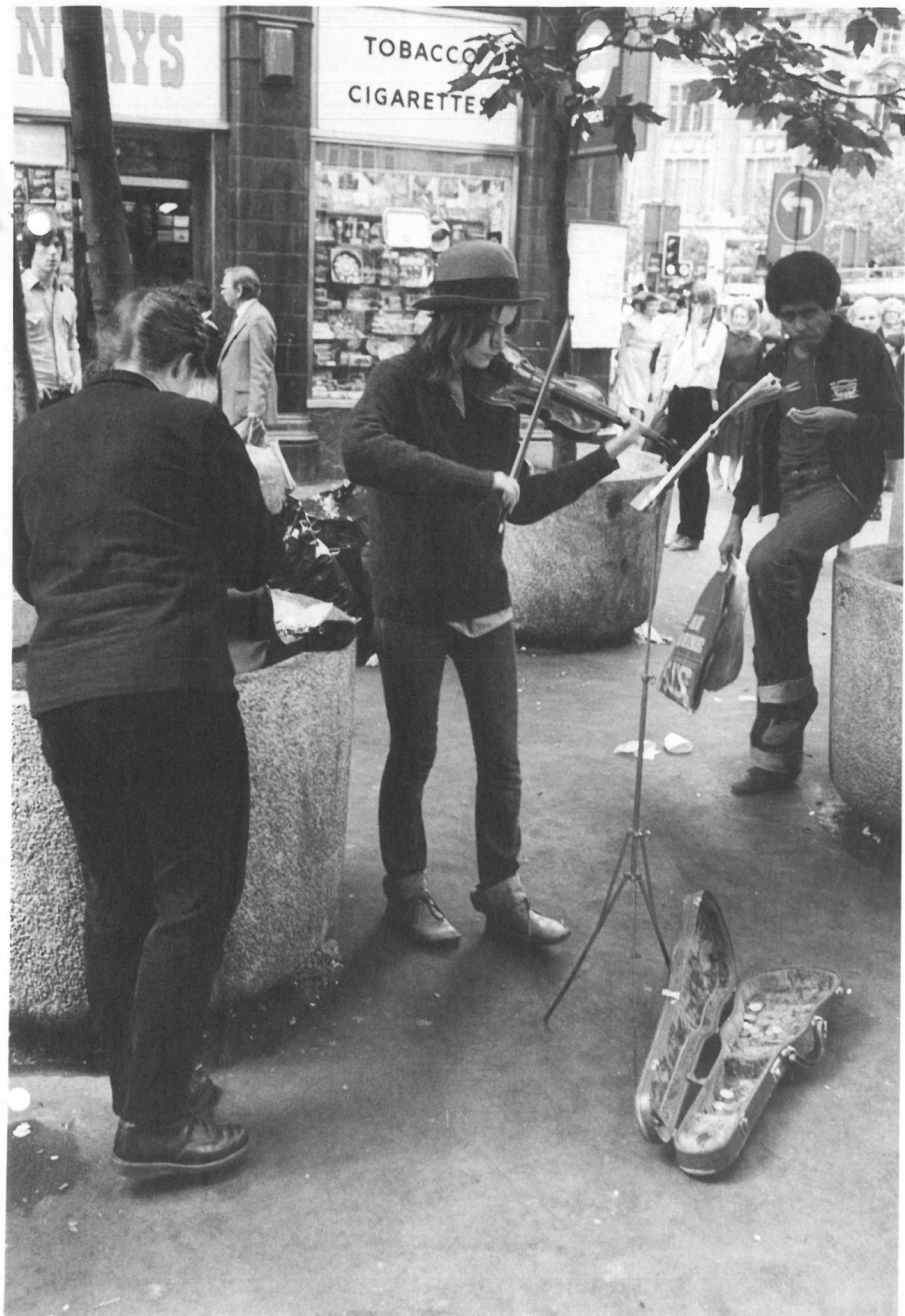
Kultivovaně a čistě byl zpracován barevný snímek neznámého tvůrce. Šlo o montáž záběrů ovcí, sedícího člověka, lékařských barvotisků a měnicích se tvarů z modelíny.

Vyšší forma práce s barvou bala vidět ve filmu Vojtěcha Kovaříka "Úniky". Mimo ovládnutí škály teplých a studených barev zsužala, v některých záběrech, sugestivní pohybová kamera.

Nejrozporupnější byl přijat filmový příběh "Panoptikum strachu" Michala Šimla, holmesláda anglického humoru, která spolu s volně jdoucí nesynchronizovanou hudbou vytvářela třičtvrtěhodinovou absurdní podívanou.

Těmito řádky nemíním hodnotit jednotlivé tvůrce, ani vynášet soudy, chci pouze přinést informace o této do značné míry typické akci neoficiálního filmu a tím pomoci případnému zájemci při orientaci v této oblasti.

11



Můj život patří snům

Jsem jako rytíř bezhlavý,
jenž v noci chodí k hradům,
jsem jako rytíř bezhlavý,
Můj život patří snům.

Jsem jako pěvec, známený,
nad zborceným tónem strun,
jsem jako pěvec známený,
Můj život patří snům.

Jsem jako tráva zlomená
vydaná větrům,
jsem jako tráva zlomená,
Můj život patří snům.

Jsem jako tulák znavený,
jsem bratr lun,
jsem jako tulák znavený,
Můj život patří snům.

Někdo mi říká potichu,
tak tiše;—Zapomeň—!
Já ho však neslyším.
Já žiji dlouhý sen.

Mimochodem

Jde život kolem
a ty nevíš víc
jako bys šel polem
a neviděl jsi nic.

Jdeš kolem domů
a vidíš samou špínu
jako bys cestou
a viděl samou hlínu.

Jdeš kolem zdí
a slyšíš klekání
jako bys úsměvem
zakončil vzlykání.

Je rozespalé ráno
všem přeješ dobrý den
a chtěl bys žít
jen mimochodem.

Radost

Široko srdce otevřte,
ať vidí všechno,
ať slyší všechno,
co kolem sebe má.

Ať vidí každý úsměv,
ať slyší všechny smích,
jenž kolem něho roste,
jenž kolem něho sní.

Otevřte srdce dokonán
a nechte ho tepat ve vzduchu
Otevřte srdce dokonán,
ať vidí krásný svět!

Daleko od květu šípku

Pod modrou oblohou sám a sám
daleko od květu šípku,
nevím proč vzpomínám.
Chci natrhat kytku.

Pod modrou oblohou za černým lesem
ve stínu letních oblaků,
nevím, proč se mi zdá tenhle sen,
Chci natrhat kytku.

Daleko od lidí, daleko od měst,
nevím, proč neslyším rachot vlaků.
Ty květiny nechám odkvést,
nenatrham kytku!

Pravda

Žná slovo pravda.
Nejkrásnější.
Nejpravdivější.

Tvrď jako meč a skrz krev,
měkké jak slzy.

Pravda, to slovo je kvádř naděje.
Pravda, to slovo je s kamene.

Pravda, to slovo dýchalo minulostí
bez prachu a rai

Pravda, to slovo nejkrásnější,
nejpravdivější,

to slovo
skamenělo.

SHAKESPEARE'S HEAD

Upstairs
**SEA FOOD
BAR**

AS YOU LIKE IT
Specializing
SEA FOOD SPECIALITIES
with a
Selection of Wines

Ground Floor
**TUDOR
BAR**

Serving a Wide Range
of Tasty
PUB GRUB

Downstairs
**CELLAR
BAR**

With an Intimate
ATMOSPHERE

SHAKESPEARE'S
HEAD
Specializing
SEA FOOD
BAR



Sen ze 3. května

Dálnice se blýskala jako soklné jezero v Arizóně a řidičům připadalo, že to není pravítka bezohledně vtlačené do okolní krajiny, ale vznikal spíše dojem autostrády podobné odpočívajícímu jedovatému hadu, jehož zákeřné síly se na chvíli stáhly do pozadí, aby uvolnily místo hadímu epikureismu, jemuž občas podlehnou i sebeostražitější jedinec, a řidiči po něm uhánějí šílenou rychlostí ve svých neforemných krabicích dálkových nákladních aut. Vypadalo to, jako když had opravdu spí, že je netečný ke všemu, co se na něm děje, zahaluje se do roucha lhostejnosti; opak byl však pravdou. Řidiči si nebyli jisti ani jedinou vteřinu. Had vyčkával, až se bude moci vymrštit a realizovat jednu ze svých mrazivých zábav.

Řidič mačkal pedál plynu až na podlahu. Had ho už skoro uspal; přišel jeho okamžik. Nejprve bylo slyšet ohlušující ránu, nákladník se prudce rozkýval a řidič jen s vypětím všech sil auto zastavil. Ulétlo kolo. Prostě zmizelo, a když řidič vylezl z auta ven, nikde ho nenašel. Had znovu ulehl na své vyhřáté místo a zahalil se do roušky zdánlivé letargie. Řidič se snažil odejet z tohoto místa. Bylo nehostinné a sluneční žár jeho charakter jenom násobil. Chtěl použít rezervu, ale ta byla jen pro zadní nápravu. Řidiči ostatních aut mu kynuli palcem a dále honili minuty, jež posléze ukradnou pro spánek ze své pracovní doby, chtěl zavolat dálniční službu; byl však svátek a telefon byl stejně rozbitý. Zapálil si tedy cigaretu a usedl na stupátko u kabiny svého auta.

Vtom se had znovu vzepjal. Ohlušující rána a rozkývaný automobil tak tak zastavil na krajnici v protisměru. Náš řidič rychle přišrouboval kolo a zpětným zrcátkem zahlédl svého kolegu, jak si zapaluje cigaretu a usedá na stupátko.

- Áda -

Sen ze 4. května

Dnes už nikdo /ani on sám/ neví, jak to všechno začalo. Možná tehdy, když byla chuť a nebyly peníze/okna restaurací září do noci/. Nebo snad tehdy, když v Supraphonu vydali nového Mišika/šťastní lidé září s deskou v podpaží/. Možná to začalo



ROZCVIČKY A TAK PODOBNĚ

ROZCVIČKA

sedí a něžně
kropenatě se diví
sám sobě

SLUNCE

pojídá příbory
paprsky si na nich
může vylámat
krásné
velké
ale hloupé

RYTINA

zatímco zvuk ujíždí
a ztrácí se v hranicích
sama sebe
ryjí si do mozku
některé detaily
vryjí si tam i tohle

ZVUK

láska
vidí
muže

RÁNO

u snídane
měl dvě saně
po snídani
měl pět laní
ještě později
přišli zloději

SLON

mává chobotem
kostěným robotem

LOUŽE

lžící
mnohdy polévkovou
vyhledávám plankton

SNĚHY

1854 - 1981

SLATINY

sousedé!
když se to povede
budem v slatinách
válet se v malinách

SLANINA

ploský chléb
a něžné dítě
rozčesal rolníkům hlavy
rázně myjně hbitě

SANATORIUM

krumpáč kropí
komponuje oratorium
v kamnech topí
hlavou dolů
hlavou vzhůru
sílí sanatorium

STESK

plní lahve

PROČ

počíná běhy
lonské břehy
za radost ránu
za ránu proč

SOKYNĚ

mýval civí
rýpne se a diví
nechápe dvojjazyčné drby
tak ho svrbí

JEDLE

jednou v neděli
oběd neměli
jak si sedli
jedli jedli

ANGREŠT

§ 94
srstky mají srst

LUPEN

má pupen

SÍTO

ví to

MUKA

v lukách
byla muka

MUŠKY

zacílím
a píf
a pař
a puř
a peř
a poř
a pyř
protože
mám dobrou mušku
postřelil jsem
mušku

LISTÍ

listy
hledí
podíveně
na blizny
cítí se
bližními

DOLÁ

propadám
stále hlouběji
a stále se
objevují
nové vrstvy
které se mě
pokoušejí zachytit
jak dlouho
bože jak dlouho
budu mít jistotu
že pod nimi
jsou další

VÍNO

bylo to jak víno
bylo to víno

OHLASY

je to blbost

/výběr z cyklu ROZCVIČKY A BÁSNĚ

Petr "Gabba" Gabriel S. - únor 1981 až únor 1982/

JOHN'S AND SEX SHOP
MINI MOVIES ONLY 10P

1A

NO ADULT CINEMA
In Least Selection of
SWEDISH
AMERICAN-GERMAN
ULT RATED
FILMS
NOW SHOWING
IN SOUND
AND COLOUR
EXCISE UNDER THE AGE
OF 18 NOT ADMITTED

J. MAWDSLEY &
GREEN ALLEY FARM
RIXTON - WARRINGTON

ENGLISH CUCUMBERS

ENGLISH CUCUMBERS

ENGLISH

CSA

ENGLISH CSA PRODUCE



Anonymové.

- I. Celý prostor zaujímá plocha pokrytá listím, z níž trčí několik osamělých holých stromů. V pozadí se objevuje postava zřízence. Jeho oblek tvoří různé části služebních stejnokrojů. Nejdůležitěji se na něm vyjímá čepice. Nese ceduli a míní ji přitlouct na strom v popředí. Když to učiní můžeme číst: ZACÁTEK.
- II. V podobné listím zanesené prostoroře si hraje dítě. Vyhazuje do vzduchu velký barevný míč, který po dopadu na zem dobíhá, znovu ho zvedá a skotačí s ním. Pobíhá po celé ploše, až míč z ní nedopatřením vylétne. Přichází Anonymové - dva stejní pánové. Dlouhé upnuté kabáty jim sahají k bílým trčům místo obličejů, které skříní černé klobouky. Zastaví se u ležícího míče. Děcko poněkud bezradně stojí a dívá se na oba pány. První anonym k němu přistoupí a s odměřenou laskavostí ho bere za ruku. Druhý Anonym sebere volnou rukou míč. V druhé totiž svírá lopatu. Oba pánové si pak děcko odvádí. Všichni tři přichází k velké hromadě listí. Anonym odkutálí míč, už ho nebudou potřebovat. S lopatou přijde k hromadě, provádí instruktáž. Nabírá lopatou listí a zase je vysypává. Tvoří tak novou hromádku. Činnost dokonale předvedl. Nástroj dává dítěti. Děcko nabírá pomalu listí, lopata je mu příliš velká /zatím/. Pánové odejdou. Lopata nabírá listí, lopata sype listí, nabírá ho sype, sype, nabírá. Dítě ji pomalu dorůstá.
- III. Na místě hromádky se navršila hromada a bývalá hromada se stala hromádkou. Nepřemísťuje ji už také dítě, ale stařec. Listí však nabírá stejně pomalu jako na počátku. Tenkrát bylo zřejmé, že vyspěje a jeho tempe se zrychlí. Nyní, ale bude čím dál, pomalejší. Náhodou se ohlédne a spatří k němu tiše kráčející dva Anonymy. Pomalou chůzí se k starci blíží, chtějí se mu přizpůsobit. První Anonym mu vyjme lopatu z ruky. Druhý mu do ní dá hůl. Oba odchází. Stařec zmateně registruje prostor. Zrak téká po okolí. Holí ohmatává zemi a žěžce se na ní otáčí. Posunuje se dopředu. Mezi listím svítí míč, kdysi odhozený Anonymy. Stařec se pro něj nahýbá, pomalu ho zvedá a prohlíží. Zamyslí se a míč vyhodí do vzduchu. Spadne na listí a umře.
- IV. Prostorem plným listí přichází zřízenec. Přibíje na strom nápis: KONEC.
- V. Rušnou ulicí kráčí dva Anonymové. Jistě ji přechází a míří k budově mateřské školy.
- VI. Prostorem plným listí přichází zřízenec. Kolem zní mnoho dětských hlasů a stupňují se až do maxima. Zřízenec přibíje na strom nápis: ZACÁTEK.

BUDÍK HO VZBUDIL

Zůstala po něm teplá postel.
Ranní světlo prostupující sklo protilehlých dveří ho zavedlo
do koupelny.
Kohoutek se otočil.
Voda vyšpláchla na jeho ruce. Rozlepila mu víčka.
Zubní kartáček s pastou ho zbavil nočního povlaku.
Ěpěné sliny pleskly do umyvadla.
Holicí strojek vtířel jeho vousy.
Kolínka mu zvláčnila pokožku na proveněla nosní dírky.
Hřebec zanechal mokré řádky v jeho vlasech.
Tvář mu zrcadlo odrazilo zpět.
Dveře se zavřely klepnutím.
Předstíral se rozezněl kroky, než je přerušilo otevření záchodu.
Moč crčela do mísy a hučící voda ji zase spláchla.
Vyprázdňeno a umytého ho přijala kuchyně.
Plyn mu uvařil snídani.
Hodinové ručičky jistily jeho klid.
Horkost kávy zaplavila žaludek a splachovala sousta housky.
Trenýrky, ponožky, košile, kalhoty, vlna svetru, sako
a také nádržník mu obepnuly tělo.
Prsty ruky obepnuly ucho brašny.
Boty obepnuly prsty nohou.
Kapsy mu nadouvaly klíče, kapesník, doklady.
Výtah ho snesl až do přízemí.
Od domovních dveří k autobusové zastávce to bylo 250 kroků.
Autobus jel téměř přesně.
Zařadil ho mezi cestující.
Odvezl ho na jednu ze zastávek.
Byla ze všech nejbližší jeho zaměstnání.
Paměť ho dovedla do budovy mezi zaměstnance.
Šatna pohltila jeho sako, kalhoty, košili, ponožky, boty i ná-
držník a nabídla mu jiné.
Hodiny na stěně uspíšily převlékání a uzamčení skříňky na šaty.
Zvonění mu signalizovalo úkon.
Přivolalo ho do šestnáctých dveří.
Zařadilo ho mezi kolegy.
Bylo mu doplněno náčiní.
Představený ho připravil k práci.
Jeho hlas ho vyvedl s ostatními ven.
Slunce mu ohřálo tvář.
Lehký vánek osvěžil.
Hlas mu hlásil začátek práce.
Do ucha mu zazněl povel.
STISKL SPOUŠŤ
S ním i ostatní.
V okamžiku výstřelu se rozšiřuje celý prostor až o chromného
nadhledu. Rozšiřuje se nad padajícím, už mrtvým člověkem i nad
čtou, která ho popravila.
Chvilce realizace zla, která mění kolísavé lidi v jeho nástroj.
Tomu, kdo si ji uvědomí, dává naději.
Možnost zanechat vlastního zla.
A tak až se zítra zas bude střílet - i řečí a jednáním...
Až se zas budeme potkávat ...
PRÁSK!



Zanedlouho jsem přestal navštěvovat dívku, u níž jsem se seznámil s Kavovou ženou, a také Kavovy návštěvy v Klubu spisovatelů byly méně časté než v časech jeho mládenecké svobody. Jediná novinka, kterou jsem o něm zaslechl, byla, že se vzdal svého místa zástupce korektora. Začal jsem věřit, že díky manželčinu dobrému vlivu snad doopravdy něco píše. Nepochyboval jsem ani v nejmenším o jeho literárních schopnostech. Člověk, vyžadující toho tolik od ostatních, bude zřejmě stejně náročný i na sebe.

Potom se ale přihodilo něco tak zvláštního, že mě to mate ještě teď, po čtyřiceti letech. Přešel rok či dva a můj přítel, Aaron Zeitlin, který se stal redaktorem čtvrtletního časopisu, mi nabídl místo v redakci. V prvním čísle jsme chtěli mít esej o židovské literatuře či o literatuře vůbec a já jsem Zeitlinovi navrhl, abychom ji zadali Kavovi. Zprvu měl Zeitlin mnoho námitek. "Proč zrovna Kavovi?" říkal. "Za prvé mu to bude trvat rok nebo dva. Za druhé tam nenechá na nikom chlup dobrý. To nám do začátku zrovna moc nepomůže." Jenomže já jsem mu odpověděl: "Ani bych neřekl. Mám dojem, že se od svatby trochu změnil. A i když někoho ztrhá, můžeme k esejí přidat poznámku pod čarou, že s autorem nesouhlasíme. A přijdeme-li s něčím novým, bude to pro náš časopis dobrý start."

Po dlouhém dohadování se mi podařilo Zeitlina přesvědčit, aby to zkusil, ale vymínil si, že Kava bude souhlasit s eventuelním dodatkem a že také musí ihned určit datum odevzdání. Byl jsem rád, že se dal Zeitlin přemluvit. Nějak jsem věděl, že nás Kava překvapí.

Kava přišel náhodou hned následujícího dne do Klubu spisovatelů, a když jsem mu přednesl svůj návrh, byl zřejmě šokován. Řekl: "Vy chcete, abych vám napsal úvodní článek? Už léta jsem z židovské literatury vyobcován, a vy najednou jdete za mnou."

Ujistil jsem ho, že jak Zeitlin tak já o něm máme vysoké mínění. Prosil jsem ho, aby od ostatních spisovatelů nechtěl nemožné, a také jsem mu slíbil, že v jeho esejí nic nezměníme. V nejhorším případě přidáme poznámku, že s obsahem nesouhlasíme. To bude vše.

Po velikém váhání Kava s napsáním eseje souhlasil a řekl také, kdy ji odevzdá. Slíbil, že v žádném případě nepřesáhne délku pade-

sáti stran. Řekl jsem Kavovi, že esej bude jistě mezníkem v jeho literární kariéře. Kava pokrčil rameny a lakonicky pravil: "To ukáže čas."

Doba, ~~na~~ níž měl Kava svůj rukopis odevzdat, uplynula, a my jsme o něm ani nezaslechli. Dokonce přestal chodit do Klubu spisovatelů, a to pro mne znamenalo, že na eseji pilně pracuje. Jednou mi zavolal. Žádal o prodloužení o dva týdny. Ptal jsem se ho, jak ~~práce~~ práce pokračuje, a on mi řekl: "Bude to asi bohužel trochu delší než padesát stran."

"O kolik?" zeptal jsem se.

"O devět a půl stránky."

Věděl jsem, že Zeitlin se na mě bude zlobit. I padesát stran by bylo až moc. Ale také jsem věděl, že je-li práce dobrá, přijme ji čtenářská obec i kritika, ať je dlouhá jak chce. Jednu chvíli jsem chtěl Kavu požádat, aby mi přečetl ukázkou, ale zase jsem nechtěl dát najevo netrpělivost. Když jsem pověděl Zeitlinovi, co se děje, řekl: "Bojím se, že nám Kava nepřinese padesát devět a půl stránky, ale padesát devět a půl řádku."

A konečně nadešel den, kdy jsme se s Kavou sešli v Klubu spisovatelů. Přinesl mi rukopis. Bylo to padesát devět a půl stránky. Všiml jsem si hned mnoha vyškrabávaných míst a i velkého množství německých, francouzských a dokonce i anglických citátů, což bude jistě problém pro sazeče židovského časopisu. Také řádky byly psány s nejmenšími možnými mezerami, takže padesát devět a půl stránky Kavova rukopisu vydá na ~~na~~ osmdesát stran tisku. Řekl mi: "Dávám vám to s podmínkou, že to nebudete číst tady, ale vezmete si to s sebou domů. A až si to sám přečtete, můžete to odevzdat Zeitlinovi."

Vzal jsem si rukopis a pospíchal jsem domů, co jsem mohl. Toužil jsem Zeitlinovi dokázat, že jsem měl pravdu. Vrazil jsem do pokoje, vrhl se na sofa a začal číst. Přečetl jsem první tři čtyři stránky a byl jsem na vrcholu blaha. Kava začal s charakteristikou literatury jako takové a židovské literatury zvlášť. Měl dobrý styl, krátké a stručně formulované věty. Nikdy potom jsem už nečetl žádný jiný rukopis s takovou chutí, jako jsem četl těch prvních pět stran. Na šesté straně zmínil Kava něco jako "plnokrevného spisovatele". Výraz dal do uvozovek, protože se tohoto termínu užívá k označení závodních koní, nikoliv lidského nadání. I v jazyce jidiš není tento výraz v takové souvislosti obvyklý.

Četl jsem dále a ke svému údivu jsem zjistil, že Kava příliš prodlévá na vysvětlování původu onoho pojmu. A čím dále jsem se začítal, tím více mne to udivovalo. Kava psal rozsáhlou studii o koních - o arabských koních, o belgických koních, o závodních koních. Četl jsem jména, která jsem nikdy předtím neslyšel. Doslova jsem nectěl věřit svým vlastním očím. "Asi se mi to zdá," myslel jsem si. Štípl jsem se do tváře, abych se ujistil, že to není hrozný sen. Vanvild Kava se tak dlouho věnoval důkladnému studiu, vypisoval spousty knih, a to vše kvůli článku o koních, o jejich fyziologii, anatomii, chování a o jejich různých druzích. Přidal dokonce i bibliografický rejstřík. "Je snad blázen?" psal jsem se sám sebe. "To udělal naschvál?" Hrozil jsem se pomyšlení, že bych měl tento rukopis odevzdat Zeitlinovi. Nebylo pochyb o tom, že se nedá publikovat. Budu muset porušit svůj slib a vrátit rukopis Kavovi. Přes to všechno mi pojednou bylo do smíchu.

Po dlouhém přemítání jsem šel za Zeitlinem. Nikdy nezapomenu na to, jaké grimasy začal dělat, když došel na stránku, kde^{se} Kava poprvé zabývá výrazem "plnokrevný". Zvedl světlé obočí a dokud nedočetl, jeho výraz se nezměnil. Na okamžik se mu v obličeji zračila jistá dávka ironie a nelibosti. Pak jsem v jeho očích spatřil něco, co se podobalo zármutku lékaře, který zjistil, že to, na co si přišel stěžovat jeho pacient, ~~nejde~~^{není} pouhá bolest hlavy, ale zhoubný nádor. Zeptal se mě: "Co jsem vám ti říkal? Co jiného jsi mohl od Kavy čekat?"

Neměl jsem na vybranou. Musel jsem rukopis vrátit. Zeptal jsem se Kavy, proč udělal právě to, a snažně jsem ho prosil, aby mi to nějak vysvětlil. Seděl, bledý a nehybný. Pak jsem zaslechl, jak říká: "Já jsem vám říkal, že jsem z židovské literatury vyobcován. Už za mnou nechoďte, abych vám něco psal. Budu muset žít i bez vašeho časopisu." Jednu chvíli jsem byl v pokušení zavolat paní Kavovou a povědět jí o nepříjemné situaci, do níž jsem se dostal, ale byl jsem si jist, že esej zná a že by s největší pravděpodobností svého manžela hájila. Za léta manželského soužití od něho zřejmě přejala zkreslené posuzování věcí.

To byl celý Kava. Po té záležitosti se mnou nepřestal mluvit. Ani jeden z nás se o tom už nikdy nezminil. Po mnoho měsíců jsem se v noci probouzel a uvažoval: Byl to snad masochistický čin? Nebo projev šílenství? Pakliže ano, jakého druhu? Schizofrenie? Paranoia? Předčasná senilita? Jedno bylo jasné: Na tuto zbytečnou esej vynaložil Kava veliké úsilí a mnoho toho kvůli ní prostudoval.

Nikdo v kruhu židovských spisovatelů se ani v nejmenším nezajímal o koně. Jakkoli jsem byl mladý, už jsem došel k závěru, že existuje mnoho lidských činností, bez jakékoli motivace. Je pravda, že v beletrii motivace vždy pokazí příběh.

V roce 1935, kdy jsem odjel do Ameriky, publikovala sekce židovských spisovatelů P. E. N. klubu můj první román "Satan v Goray". Odpovědná redakce pověřila Kavu, aby provedl korektury a napsal předmluvu. Obával jsem se, že v mé knize najde moře ~~knih~~ chyb a že předmluvy použije ke svým podivínským záměrům. Ale s korekturami nedělal žádné zvláštní potíže a předmluva byla krátká a k věci. Ne, Kava nebyl šílený. Měl jsem pocit, že jeho pojednání o koních bylo posledním výletem do absurdna. A pak jsem odjel do Ameriky.

Čas od času se pokouším vypátrat, co mohl Kavův bizarní čin znamenat, ale vím, že pokud měl nějaký smysl, našli bychom jej tam, kde je Vanvile Kava teď - na pravdě boží.

Přeložila Petra

/Za nezištnou pomoc
děkuji Věře R./



číslo

Ta ráže stejně nikdy nedoznala
tak jako ty tóny pianě naživní
a svítání si nikdy nesaželo
vůtravě své rty fiktivní.

Ten keř nepřestal stejně nikdy doutnat
a titina dál se klátí zlomená.
Jen pár kapek tu na cestě zaschlo
kdo ví co to znamená.

Ať zní tedy dál ten starodávnej chorál
čas vždycky svoje rány zahledil.
Tak neplač, že jsi nedooral
svou pravdu přeci jsi dávno zasadil.

ZEZULA

252
záseň na oslavu motýlího letu

dvě pávabné slzy

na vzdálenost rtů

zůstanou k památce probuzení

roji svatojánských mušek

a budou tančit

na vrcholku vodotrysku

lehce se usmívající

jako tvé oči

v bludití přání

průhledná víla

když starý obraz ztratil úsměv

za cenu poznání

ve kterém jsi schované

a pronášáš své myšlenky

v depozitář nezností

na které se práší

když přejdeš kolem

vonící sluncem

provázíš svůj obřez

snad nevědomostí

chráníš tvé oči

-pávabné slzičky-

před vysušením

ŽEZULA

obraz předobrazu

uprostřed noci
zpívá někdo
píseň beze slov
v neznámé krajině
jezerních břehů
pralesem porostlé
vrací mu ozvěnou
osud samotáře
a zatím kdesi
v dálce
na vrcholku katedrály
balancující
živočich
s jedním červeným okem
hrál karetní hru
s půlnoční hvězdou
plnou stříbrné osamělosti
hrál dobře
ten procházející okamžik
nedohledných dálek
s vůní pouštního písku
a proměňující
včerejší dny
v hlubiny podobné
lidskému srdci
potom letěl
se soumrakem
do černé noci
až padnul znavený poznáním
na smetiště zmatků

kde byl sám
se svým předurčením
podobný
vůni ruží



.....tak jak jsem chtěl. Žiješ si svoje, nemáš čas zachytávat něčí depeše, ladit, sfouknout prach se špatně umístěné vývěsní tabule a pak s údivem kroutit hlavou nad prapodičným obsahem a vyzývavým obsahem.

Žiješ si svoje, královna, která se nese trochu pyšně a trochu s obavou, jakoby měla na zádech přitlačenou hlavu společenského přízraku. Rozdáváš opatrně, přesně takhle rozdává správný monarcha; velmož, který chtěl hodně, se krčí pod tíhou plného podnosu, zatímco podkoní se usmívá do jasu blyštivé cetky. Oba chtěli víc a mají svoje záruky. Dostanou?

Přívally mého bolestíství smeteš se stolu, máš rada pořádek a zároveň věříš, žejeprato, aby se porušoval. To mě nutí stát na stráž, vydržet tu hlídku na zmrazcích, ikdyž zapadne slunce a čekat na Tvé úsměvy a potom věstit z jejich letu.

Žiješ si svoje, posouváš své figurky, sama figurkou v komputru přelétavých vztahů. Měla bys radost z přivalů od na linii Tvé paže a bez dechu bys naslouchala smyslnému blouznění odvážného žoldnéře, který na příkaz svého pána podnikl krkolomnou cestu do hlubin Tvého krásně rozhaleného šatu. Tvé oči by se naplnily blahem a odvěká touha žen, líbit se, by opět oslavovala svůj zářivý triumf.

Žiješ si svoje, koupeš se ve zlatě, ale také neseš svůj kříž a ještě nemůžeš dát průchod slzám, protože zdaleka nevidíš svou Golgotu. I davy, které by byly ochotny pro Tebe plakat, zatím vyčkávají. Jako zajatkyne tohoto víru nechceš a ani nemůžeš přilozit ucho ke zdi a pozorně naslouchat, neuslyšíš-li cinkot mého řetězu a opilý blábol "Amontillado".

Žiješ si svoje a já věřím, že bys byla natolik velkorysá a nedbalým mávnutím ruky otevřela arzenál. Na mě by pak bylo volit si zbraně. Do toho boje bych vstupoval s rozechvěním. Na krvi a slzami zbroceném bojišti by Ti ruka, okutá železem, podávala růži a jenom trubač by se udiveně rozhlížel, koho má odtroubit vítězem a šašek by se jako vždy smál.

Žiješ si svoje a je na čase pozměnit tu hru, kterou hrajem i přesto, že jí hraješ s chutí a radostí. Míháš se mi v intervalech světla a tmy, letmých dojmů a přivalech nadějných slov. Jak budeš dál řídit splašené otěže Tvých Grácií? Napadne Tě to, co bych si přál?

Žiješ si svoje a nečekáš nápravu smah a atmosféry. Zachovááš vřelý odstup, dostáváš spoustu dopisů, aspirantů na pochybnou výhodu být zmuchlán. Jsou Tvoje ruce k tomu, aby byly šibalem? Snad někdy padne los na kousek šťastného papíru- triumf náhod. Každé slovo, které odpovíš se změni na zářivý drahokam a plnou truhlici budu střežit před zpusťšením.

Teď běžíš chodbou a cestu Ti razí jásavý popěvek. Není to všechno tak trochu hloupost? Neměl bych raději vstát ze stínu křovin a připojit se k procesí? Půjdeme s odhalenou hlavou pod palčivým sluncem, poklekneme do prachu a budeme žádat oprýskanou madonu o novou životadárnou vláhu.

Sbírala si střípky do dlaní. Nejdříve do jedné, pak přišla na řadu druhá. Když byly obě plné, foukla si do nich a jedna jiskra se Ti zachytila ve vlasech. A Ty jsi byla natolik moudrá, že Tě ani nenapadlo ten požár hasit.



PAVEL GRIMM :

- 1 -

OHLAS NA KRITIKU DOLMENU

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Krabičku od sirek

lze velmi snadno rozmáčkout,

aniž by kdo poznal,

že je uvnitř

rodící se

Mesiáš.

BRONOWSKI / FOR SUTTON /

Je to bezmocnost
a kníždí tles ve větru
jak zraňující vepomínka.
Pak se chvilinka
vyrývá si do žela
dvě rubínové iniciály
ledna a sněhu
a bolí nabílas zneřelý strachem.

Je to zklamání
a snad i rezignace,
obava slov millokrát horších;
smutní a víčky ronicími
dva zmatené polibky,
kterým kádo přikyvuje
než vlasy zabíjí
svou uročenou tvář.

Je to úpělživá láska,
která v lednu
užasně prosí
o konseček
předlétí
a zvony duní tragicky
a zvoní ledek
neporozumění.

Konslistáv nástroj mlčí
není-li naladen
argumetixnastix
a je-li v lednu něco zelené,
je to jed.

PŘIVÍRÁNÍ VÍČEK

XXXXX

XXXXX

Ve vroucím přišerí
stáli jsme na prahu
a jedenkaždý hleděl zpět
za zvuků plačtivé kytary
a světla slov dvou
hořících flétniček,

každý byl sám u sebe
na návštěvě
a hleděl ostatním do očí,
když kukačka dvanáctkrát
zazvlykala.

Úzkostný rok
přivinutý s lítostí na srdce
- bude hladit,
tlačit,
hřát
a nebo zabíjet?

Těď
přímhouříme víčka
před tmou, která
oslňuje.

V první hodině roku 1982
v Obděnicích.

PŘÍZNAK LÁSKY

XXXXXXXXXXXX

Na tvých řasách ještě tály
vločky spatřeného štěstí

a hvězdy padaly z bezmračné oblohy
na hlavy ofing plných úsměvů
ze bílého dne.

Vlasy bohé zurčely krajinou
jak mladý vodopád svobody
a jejich vousy šuměly na
ve spívajícím větru.

Ten večer stál svět před arcádou
a poprvé neklivil tvář svoji

studem.

OKNA DOMŮ
XXXXXXXXXX

- I Okna domů na protější straně ulice
hledí na tě šedí vyčítavou.
V místnosti, kde cítíš fluidum příjice,
tvé oči stále uhýbají stranou.

Kloužou z dívčích klínů značně nevšímavě
na znuděné bazilišské tváře
a tážou se fotky krále naléhavě:
Proč vlk sytý ovci břicho páře?

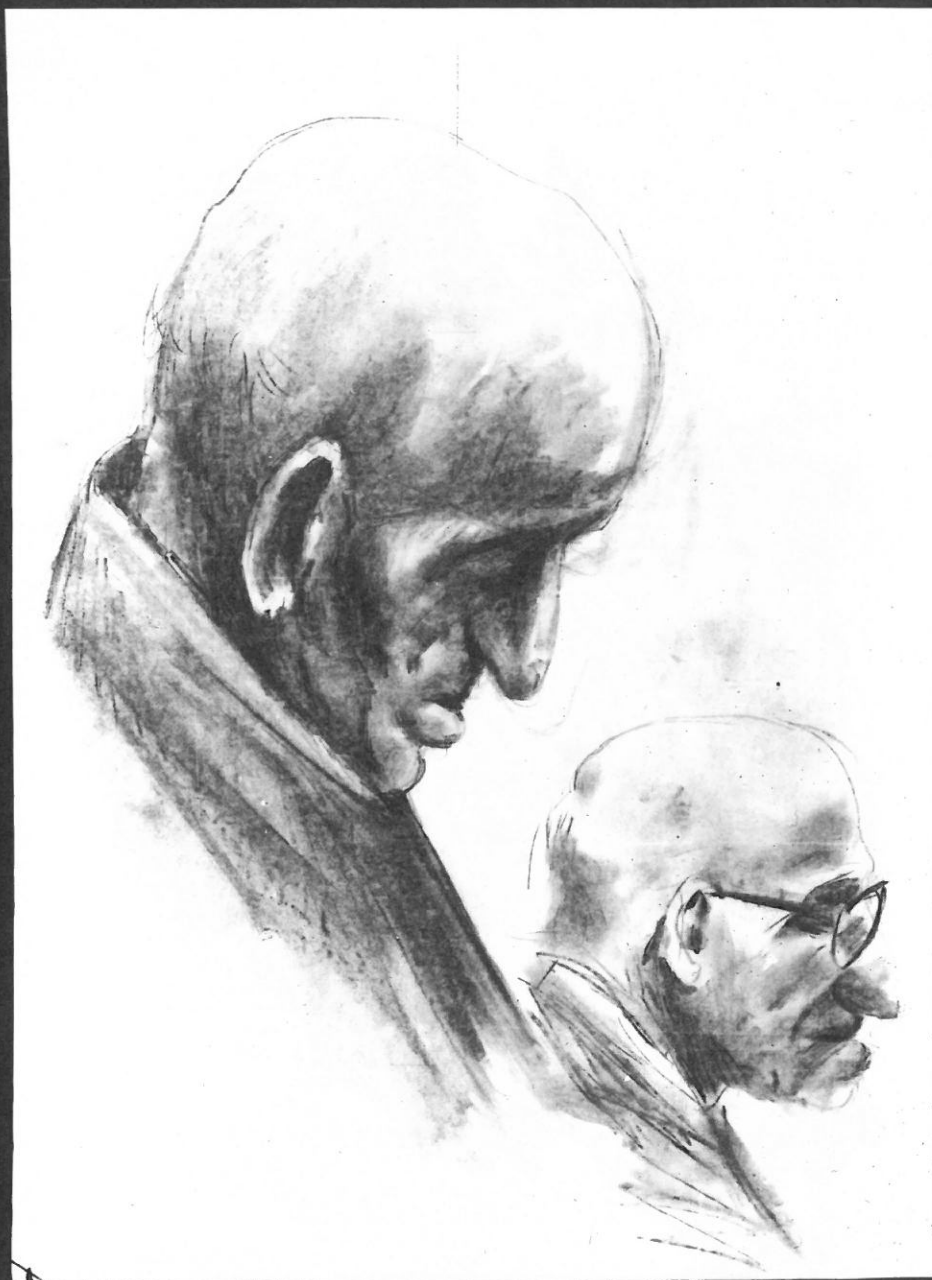
Okna domů na protější straně ulice
odrážejí z chodníku jen stíny.
Stíny, které nesou břímě hvězdice
a v očích mají tupý pocit viny.

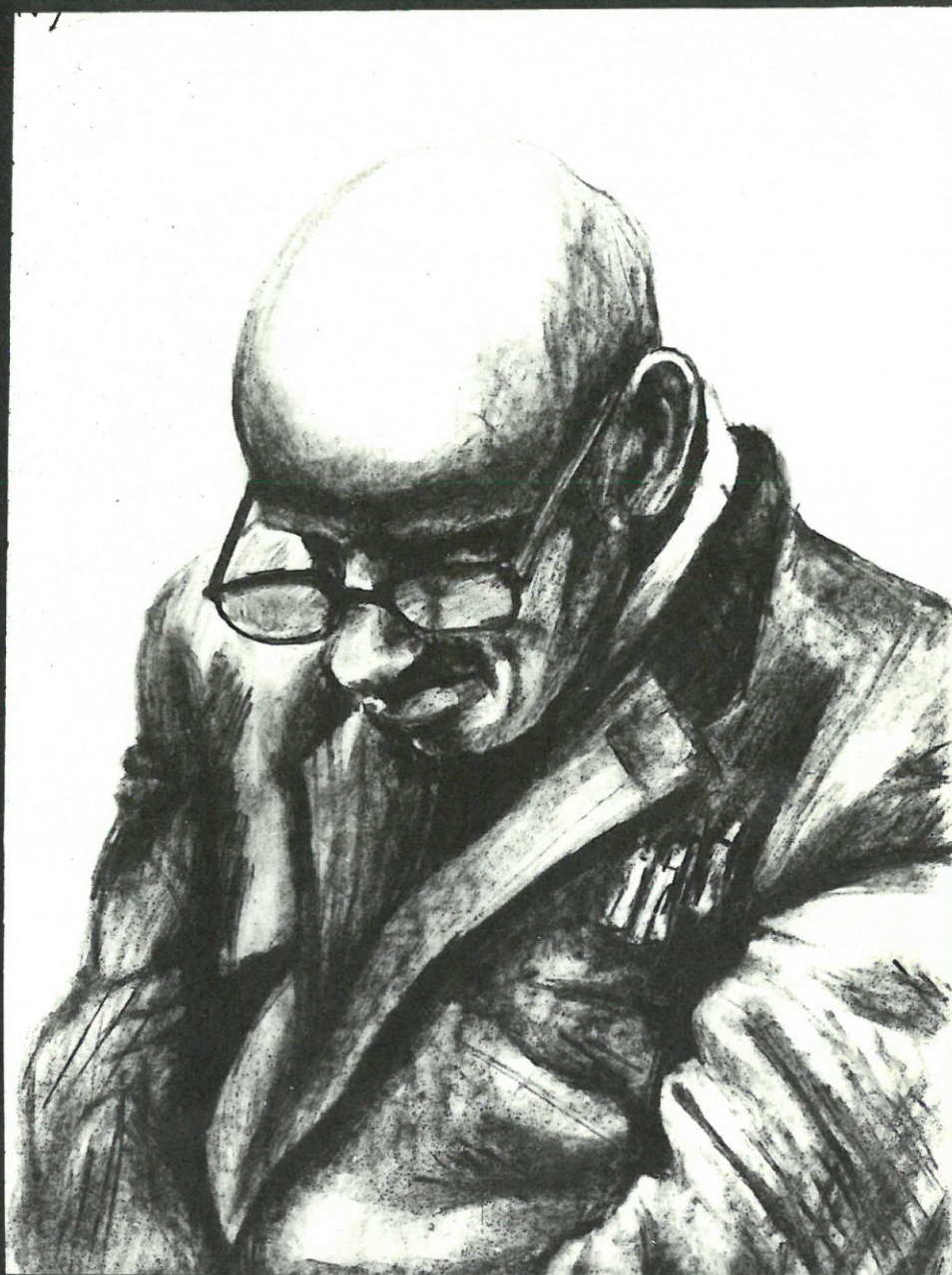
- II Okna domů na protější straně ulice
svítí žářem šilencových očí.
Žhářských bulv, co pálí staré tradice,
vůdce, který do průchodů močí.

Cha os. Zmatku, anarchie vlada
zavládla a zabíjí své otce.
Bij než budeš zabít - to je rada,
jíž se řídí všechny stádné ovce.

- III Okna domů na protější straně ulice
hledí na mě šedí vyčítavou.
V ohradě, kde cítím fluidum příjice,
mé oči jenom uhýbají stranou.

srpen 1980





KDYŽ MÍRA ROVENSKÝ jel se strejdou /bez-

vadným, 120 kilo/ a s takovou bandou Luž-
nici, tak na jednom mostě stála družina
pionýrů porvávajících.

„Ahó, kam jedete?“ nadšeně volali pionýři,

„do prdele“ odpovětil strejda.

U pionýrů to nabylo neočekávaného rozmachu:

„Tak to jste dneska už devátý.“

JAK MAŠÓ I šplhal na Bohemce asi tak před

dvěma až pěti roky, když měl ještě přes
devadesát kilo, na šplhací tyč. A když už
se dopnul k vrcholu, tak se nahoře ta tyč
uvolnila a náhlou pod tou tíhou zarazila
do země, načež Mašó aniž by se mu stalo,
se dostal zpět volným zpuštěním na zem.

JAK MAŠÓ II umlčel cis zvonek.

Ve třetím patře je zvonek, který zvoní do hodin a z hodin. Vlastně jsou tam zvonky dva, ale ten druhý je až na konci chodby, takže není slyšet do sborovny.

Když Mašó byl vyzdvižen Milanem Mutinským nad dveře sborovny, tam právě zamezil papírem zvonku pronést, jak já tvrdím, profesorům líbezné cistakže po odchrčení signálu Mašó papír odendal a profesori bezdovodně chodili až dvacet minut po.

VÁŠA II STORY

„Maminko, to já jsem znal takového hodného
chlapečka a ten byl tak hodný, že dostával
čokoládky.“

Váša nastavil ruku:

„Tak maminko, kde je?“

VÁŠA III STORY

„Tatínku, ty máš ale vysoké čelo!“

JAK PAVEL KALINA přestal pít/dočasně/ v do-

bě vyučování. Jak~~že~~ No, jednou jsme se takhle
radovali v katakombách na konzervatoři
a já měl pak češtinu, kdežto on generálbas
/to je takové hraní akordického doprovodu
na klavír podle číslic/.
.

A jak tam tak u té klávesnice seděl, tak mu
pan profesor S. vysvětloval, který prst je
prostředníček a malíček a palec a kde při-
bližně je levá ruka a na které klávesy
jí budeme klást.



...

cikáni vezli prasklou mísu

záchodovou mísu

zahnědlou věčným koloběhem

postavili jí do písku

pak na ní rajtovali

jedině tak měla pro ně smysl

...

hrál pastýř na flétnu
ráno a večer;
není barvou srdcí,
co milují na dálku,
krvavé slunce?

...

Nezacházej slunce,
ztratí se má naděje.
Nezajdeš-li hned,
bude ještě dnes.

...

Slunce už asi brzo začne zapadat,

vrba na mě vrhá zelený stín,

od sousedů voní rozkvetlá hrušeň,

láká mě čirost průzračných vín

sedím mezi vysokými domy,

odlesky z oken mi zůstávají v očích,

poslouchám, jaknsem ze všech bytů

doléhají zvuky, rozhovory, smích;

slunce už asi brzo začne zapadat,

přestaly brečet děti, které nechtějí spát,

jánse vracím domů a mám strach,

aby nepustili televizi.

EWALD MURRER

SPÍCÍ...

Z kopce ujíždí
kárka s jediným,
bílým, březovým
pa řízkem.

Vyšli jsme stejnými dveřmi,
po stejné cestě.
Stejně ruce jsme si stiskli.

V lese babky usnuly
na cestě za dřevem do kamen,
kachničky staré.

Přišli jsme stejnými cestami,
lezli dveřmi, okny,
ruce jsme si nepodali.

Od rybníků
volají
žebravé labutě.

Tolik lidí Tě, Pane
opustilo,
ospalých, spících.

Je marné otvírat
vrátka do zámku.
Všichni tu spí.

Spící zámek,
všude kolem.

Getsemanská zahrada,
všude kolem.

Getsemane,
usínání.

Golgota,
spánek.

Golgota,
nech tak, ať uvidíme.

A aj...

zvířata

Když máš skleněné oči,
nemůžeš plakat -
ty šťastný!

Cestička končí v polích,
Přeci
není kuďa jít.

Voda vydlabala kámen,
je z čeho pít.

Kmen vyhnul v rakev,
unaven.

Zpívej mi ještě,
toužím.

Kdy bude smrt,
povídej, kdy, kdy!

Na louce pasou koně,
ve stínu leží psi.

Oves jdou ke stříhání,
konečně.

Bídání, bídání.

Kdo jsi ty?

Já jsem.

Vyhlížíš s námi smrt?

Hesla život,
pojďte a berte.

Kde je život?

Já jsem.

Halelujah!



GLORIA IN ALTISSIMIS DEO ET IN TERRA PAX HOMINIBUS BONAE VOLUNTATIS

ZÁHADA!záhada:ZÁHADA:záhada:ZÁHADA::záhada:ZÁHADA:záhada:ZÁHADA

Vyobrazení Ježíše Krista - mistrný podvrh nebo fotografie???

Kristovo vyobrazení nás mate: je to fotografie? Vznikla snad před dvěma tisíci lety - a bez fotografické techniky? Mnoho vědců se domnívá, že silné záření, vycházející v okamžiku zmrtvýchvstání z Kristova těla, mohlo tento snímek vytvořit. Pohřební plátno se tak stalo negativem.

V hrobě, vytesaném do skály, je tma, ticho; před vchodem leží balvan. Na kamenné plošině uvnitř je podlouhlý bílý balík. Látkou je možno zřetelně rozeznat obrysy lidského těla.

Je to Ježíš Kristus, hlavu má zavinutou obvazem přidržujícím bradu. Vedle zabaleného těla na zemi silně voní koření. Tu najednou vznikne v mrtvém nočním tichu elektrické napětí, jen jakási kratičká, jemná vibrace. Ta zesiluje, mohutní, zachvívá prostorem a dokonce odhazuje těžký balvan od vchodu.

Zpod plátna vychází záře, zprvu jen bleďá, potom intenzivnější, oslepující. Světelné paprsky pronikají tkaninou, osvětlují hrob a září do tmy. Záření trvá třicet sekund. Vzniká v mrtvém těle, které znovu ožívá - je to nepochopitelná změna: hmota ještě před chvílí neživá se přeměňuje na čistou energii. Oslepující bílé světlo, pronikající plátnem, naposledy ozáří prostor a mizí tak náhle, jak vzniklo.

Balík na kamenné plošině pozbyl svého obsahu.

Znovu se navrácí temná noc, jen venku prchají dva vyděšení strážci. "Zemětřesení!" křičí. Také je cítit, jako by doutnala nějaká tkanina.

Takovým až vizionářským způsobem popisuje americký novinář Robert A. Wilcox, co se událo v Kristově hrobě. Nejfantastičtější na tom je, že se tak zmrtvýchvstání skutečně mohlo odehrát. Existuje totiž zřejmě svědek tohoto tajemného procesu: Kristovo pohřební plátno /tzv. turínské plátno/, uchovávané už po 400 let v Turínu.

Tento pruh látky, dlouhý 4,28 m a široký 1,08m, přicházejí spatřit milióny poutníků. Zbožné úctě k této relikvii přispívá vyobrazení na tkanině.

Znáznorňuje totiž, v ponurých sepíových barvách, mužskou postavu zepředu i zezadu. Jako předud vystupuje obličej s prázdný-

mi očními dírky, orámovaný dlouhými vlnitými vlasy. Skvrny, rozesté po celém obraze těla, svědčí o ranách, zmíněných v Bibli. Takovým způsobem vnímá vyobrazení na tkanině lidský zrak.

Když se však poprvé před více než osmdesáti lety zahleděl na plátno chladný a přesný zrak fotoaparátu, objevil se tak ještě jiný obraz. Secondo Pia, státní zástupce a dosud nepříliš zkušený fotograf, se odvážil jako první zachytit fotograficky turinské plátno. Při vyvolávání desky zažil velké překvapení: ^{namísto} z negativního vyobrazení na tkanině spatřil zřetelný obličej i celé tělo. Před ušasým státním zástupcem se objevila majestátní tvář se zavřenýma očima. Vystoupily znatelně i četné rány. Dříve nejasné skvrny na plátně se teď ukázaly být krvavými poraněními kloubů na rukou i na nohou. Dekonce i rána způsobená kopím, zmíněná v Janově Evangelii, našla svůj odpovídající obraz v otisku oválného zranění na boku Ukřižovaného. Lékaři později uršili, že byla mezi pátým a šestým žebrem.

Tímto objevem se objasnilo, že vyobrazení na plátně je negativní, a teprve dalším fotografickým ~~zpx~~ zpracováním mohl vzniknout pozitiv. Tento nezvyklý "pozitivní negativ" se brzy stal předmětem vědeckého zkoumání. Přesnými výzkumy se snažili a dosud snaží vědci všech možných oborů přijít na kloub tajemství, ukrytému v turinském plátně. V poslední době přišly ke slovu také přístroje, používané v americké NASA. Výsledky těchto zkoumání, prováděných nejmodernějšími vědeckými zařízeními, byly tak překvapivé, že se mnoho dříve skeptických vědců stalo sindonology /z řeckého sondon = pohřební plátno, rubáš/, nadšenými pro další výzkumy, a také přesvědčenými o pravosti relikvie.

Je samozřejmé, že "nevěřící", mezi nimi i ^{biskupové} ~~křesťanské církev~~, často nadhazovali možnost, že bylo plátno podvrhem; pravost vzniklých fotografií bylo totiž snadno dokázat, a tak se pochyby týkaly výhradně negativního vyobrazení. Uvažovalo se, zda se nejedná o malbu nějakého příliš zbožného člověka, tedy o dílo, vyšlé z lidských rukou. Tato teorie, existující již od dob středověku, byla však snadno vyvrácena. Padělatel by totiž býval musel už před pěti sty lety ovládat fotografickou techniku negativu. A tento umělecko-technický výkon považuje anglický malíř, založením agnostik, John Weston, za zcela nemožný. On sám totiž při pokusu o zhotovení přesné kopie ztroskotal.

Padělatel by se s největší pravděpodobností prozradil také svou představou trnové koruny. Celou hlavu mrtvého, zavínutého

v plátně, totiž pokrývají drobné ranky. Imitovaná koruna by proto musela mít, podle orientálního zvyku, jakýsi ~~xx~~ tvar čepice. A padělatel by jistě naproti tomu zvolil evropskou představu o trnové koruně v podobě věnce, a byl by proto naznačil ranky jen kolem dokola hlavy a přes čelo.

Výsledek chemických analýz zpochybňuje teorii o padělání ještě více. Nebylo totiž nalezeno vůbec nic, žádné zbytky barev, ani stopa po pigmentu. Relikvie tedy, jak uzavírají sindonologové, musí být pravá. Tím tajemnější je ale vyobrazení na plátně samotném. Jaká substance mohla vykouzlit na tkanině tento rozplývající se snímek? Někteří vědci připadli na to, čeho bylo při ukřižování více než dostatek - na krev. A skutečně, experimenty dokázaly, že krev ve spojení s amoniakem mohou zbarvit celulózu ve vláknech tkaniny. To by tedy dokazovalo jednoduchý otisk krvácejícího těla; jako zdroj amoniaku předpokládali sindonologové smrtelný pot Páně. Tato domněnka by ovšem vedla k nesrovnalostem: běreme-li za základ zprávy z Evangelíí, byla první zranění způsobena už ráno v den ukřižování. V době kladení do hrobu by tedy musely být některé rány už zaschlé, zatímco jiné ještě krvácely. Otisky z ran by tedy musely být rozdílně zřetelné. Přesto jsou ale všechny stejně patrné - až příliš dokonale na otisk mrtvého těla.

Proto tedy musel, podle domněnek některých expertů, člověk zavinutý do plátna, ještě žít. Neležel snad tedy Ježíš v hrobě zcela bezvládně, bilo snad jeho srdce - nejednalo se tedy nakonec o žádné zartvýchvstání?!

Vědci tedy podrobili vlákna, zdánlivě zbarvená krví, kriminologickému testu za použití peroxidu. Výsledek byl však opět negativní. To ale ještě nemuselo nic znamenat. Při požáru v roce 1532, kdy bylo plátno vystaveno vysoké teplotě a kdy také na něm vznikla ohořelá místa, mohl hemoglobin ztratit svou reakční schopnost. Experimenty, prováděné také s mrtvými těly, dokázaly, že otisky krvavých míst nebo balzámu mohou zanechávat takové neurčité skvrny. Fotografická přesnost obrazu na plátně zůstala tedy nadále nevysvětlena. Dokonce i poté, když v roce 1973 podrobili turinští a moderní vědci plátno vyšetření elektromikroskopy, zůstala substance, která vyobrazení vytvořila, nepoznána. Její stopy nebyly nalezeny ani ve vláknech, ani mezi nimi. Pot i krev, barva i plyn, to vše by se muselo v tkanině nějak projevit. Mikroskopy ale ukázaly, že se jedná o povrchový efekt - a mnoho sindonologů mělo opět o čem přemýšlet.

Další útok proti teoriím o padělání nebo krevních skvrnách provedl doktor D. Lynn z americké Jet Propulsion Laboratory, který také mimo jiné analyzoval pro NASA snímky z Marsu. Jeho frekvenční analýza povrchu plátna ukázala, že kontury vyobrazení nemohla vytvořit lidská ruka. Prozradilo by to zhuštění vedených čar. Vyobrazení se stalo ještě záhadnějším, když jiní experti z NASA podrobili plátno analýze elektronického modelátoru. VP 8 Image & Analyser ~~z~~ vytváří obvykle reliéfní mapy nebeských těles. Při zkoumání fotografií plátna byli vědci nesmírně překvapeni: snímky byly jednoznačně trojrozměrné. Otisk by při tomto způsobu analýzy z plochy nevystupoval. Ve tkanině jsou tedy ukryty informace o tělesných rozměrech.

Tento převratný objev postavil do nového světla pokus anglického spisovatele Geoffrey Ashe z roku 1966: Ashe totiž rozpálil mosaznou figurínu a položil ji na plátno. A výsledek? Na látce zůstal reliéfní obraz, jasně připomínající turinské plátno s vyobrazením Krista. Tímto experimentem byl ~~zřejmě~~ nalezen dosud nejdokonalější protějšek fotograficky přesného zobrazení. Ovšem pro termografický záznam, používaný v dnešní medicíně, musí být tepelné záření, vycházející z objektu, miliónkrát zesíleno. Jak ale mohlo Kristovo tělo, zabalené do plátna, vychladlé, vytvořit na tkanině tepelné skvrny?

Od doby, kdy byla na Hirošimu svržena atomová bomba, je známo, že paprsky gama a tepelné záření, vznikající při nukleárním výbuchu, mohou na plochy promítat stíny předmětů nebo v horším případě lidí. Zobrazené objekty totiž krátkodobě blokují směr záření, a tak se povrch ploch za nimi méně rozrušuje.

Je tedy vyobrazení na plátně způsobeno ^{tepelným} zářením, vzniklým v procesu vzkříšení? Zřejmě ne, říkají vědci. Při Kristově zmrtvýchvstání asi nukleární reakce nevznikla.

Co tedy bylo příčinou? Dosud není známé ^{žádné} racionální vysvětlení této záhady. A tak se nejspíše blíží ~~pravděpodobné~~ pravdě navržené řešení Geoffreya Ashe: "Podle křesťanské víry prošel Pán v hrobě dosud nepoznanou proměnou. Je přinejmenším pravděpodobné, že během této fyzikální změny vzniklo krátkodobé, prudké záření - i když je dnes ještě neumíme vědecky ~~zvěrokřížem~~ vysvětlit -, které způsobilo, že na plátně vzniklo zobrazení těla. Snímek je tedy asi fotografií Kristova vzkříšení." Kdyby tato představa odpovídala pravdě, bylo by mnoho sindonologů se svou dosavadní prací spokojeno. Tak třeba americký reverend P. Weyland, který se ve třicátých

letech nechal více než sedmsetkrát připoutat ke kříži, aby byly podle jeho těla zhotoveny sádrové odlitky, které by pomohly osvětlit fyziologické procesy při ukřížování.

Také doktor R. Bucklin, ředitel Institutu soudního lékařství v Los Angeles, který dokázal, že zrušené vyobrazení odpovídá tělu třiceti až pětatřicetiletého muže vysokého 175 cm.

Zvlášť významná je práce britského historika Iana Wilsona, který rekonstruoval putování plátna za dvě předešlá tisíciletí. Z Palestiny přišlo podle Wilsona plátno do anatólské Edessy, odkud bylo uloupeno v 6. stol. byzantskými vojáky. Z Konstantinopole vedly stopy do Francie, kde se plátno náhle zjeví objevilo roku 1356, a roku 1578 zakončilo své putování v Turinu. Důkaz, že plátno pobývalo v Palestině a Anadolii, našel švýcarský kriminolog Max Frei pomocí pylové analýzy. Objevil totiž ve tkanině stopy pylů rostlin, vyskytujících se pouze u Mrtvého moře, a také pylů rostlin z anatólských stepí.

Zbývá ještě také zodpovědět otázku stáří plátna. Ovšem představitelé církve z K Turina zatím váhají podrobit plátno analýze pomocí uhlíku C^{14} . K ní by totiž bylo zapotřebí mnohdy obětovat příliš velkou část tkaniny.

Možná, že nějaké výsledky přinesly pokusy o další rozbor v Římnu 1978, protože v Americe se provádějí podobné analýzy počítající s pouhými pěti miligramy preparátu.

Je také možné, že byla úspěšná mikroiontová sonda ze chicagského specialisty, mikroanalytika Waltera McCrona, která se provádí ještě na daleko menším množství preparátu. Přístroj při ní identifikuje všechny chemické prvky. Tato sonda snad také pomohla při řešení otázky substance, díky níž vyobrazení vzniklo.

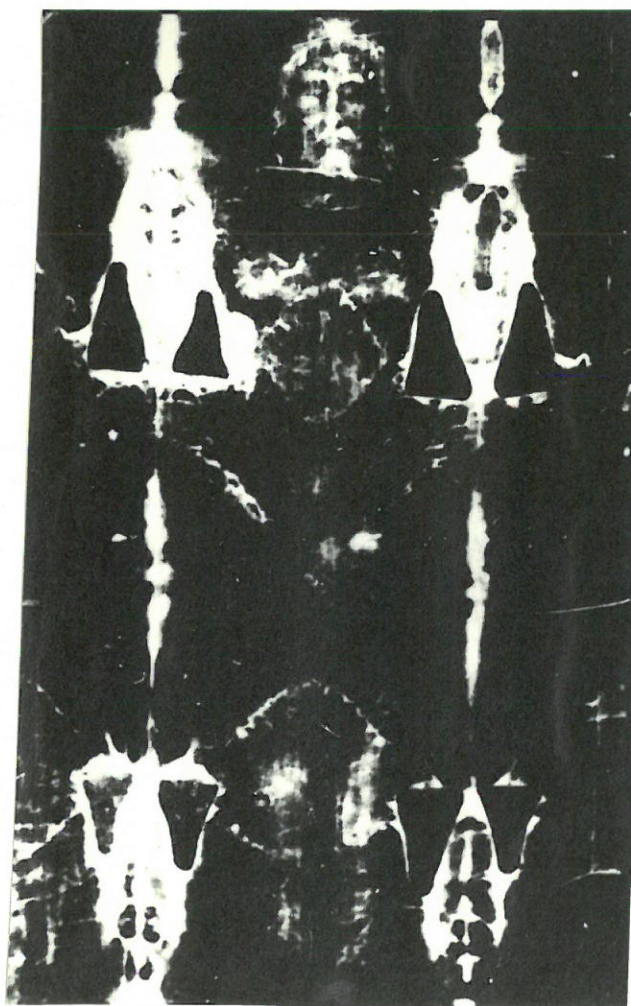
Další výzkumy týkající se turinského plátna slouží také přání mít skutečný důkaz materiální existence Ježíše Krista, existence utrpení, jímž prošel, a snad také důkaz jeho vzkříšení.

/Michael Odenwald: Das Bild Jesu -
- Foto oder Fälschung?
Hobby, 18. 9. 1978/

Přeložila Petra



Tak si představoval umělec v 16. století klávení Krista do hrobu...



...a tak vypadá rekonstrukce podle vyobrazení na plátně.

DOLMEN

1982

